

Handläggare
Ditte Westin
Telefon: 08-508 033 76**Till**
Spånga-Tensta Stadsdelsnämnd

Svar på skrivelse om åldringsbrott

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Christina Heglert
StadsdelsdirektörDitte Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Det har inkommit en skrivelse från Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) och Bengt Porseby (L) om att äldre i Stockholms län utsätts för bedrägerier och stölder. Denna brottslighet har ökat med tre procent under år 2014. Skribenterna önskar svar på om finns det konkreta planer för att komma tillrätta med åldringsbrott utifrån stadsdelsförvaltningens arbete i samverkan med andra aktörer och vilket förebyggande arbete som sker genom stadsdelsförvaltningens verksamheter med att öka äldres trygghet i stadsdelen.

Polismyndigheten har tagit fram en utbildningspaket för aktörer som regelbundet i sin verksamhet samlar äldre till möten. Detta utbildningspaket finns tillgänglig i förvaltningen för träffpunkts-verksamheterna inom äldreomsorgen samt verksamheten för anhöriga och har använts under 2016 av preventionssamordnaren i samarbete med lokalpolisen och under hösten kommer materialet att användas i sin helhet i form av ”studiecirkel”. Under hösten kommer även förvaltningen anställa medborgarvårdar enligt trygghetsstrategin som beslutades av nämnden i juni 2016. Medborgarvårdarna kommer i sitt förebyggande arbete att ha fokus på att skapa trygghet i de områden där äldre utsätts för brott, dvs. Tensta C och Spånga C. Medborgarvårdarna kommer att tillämpa utbildningspaketet för att öka kunskapen hos äldre att skydda sig mot bedrägerier eller andra vilseledanden från gärningspersoner.

Ärendet

Det har inkommit en skrivelse från Ole-Jörgen Persson m. fl. (M) om att äldre i Stockholms län utsätts för bedrägerier och stölder. Denna brottslighet har ökat med tre procent under 2014 och det är främst sommarmånaderna som antalet åldringsbrott ökar och att det är den egna bostaden eller platser där människor rör sig mest som är de vanligaste brottsplatserna.

Ole-Jörgen Persson uppger i skrivelsen att det är viktigt att äldre känner sig trygga. Att det finns behov av att ta fram ett stadsövergripande åtgärdsprogram för att öka äldres trygghet samt att samarbete och spridande av kunskap mellan stadsdelarna är eftersträfvansvärt.

Ole-Jörgen Persson önskar svar på följande frågor:

1. Vad finns det för konkreta planer på att komma tillrätta med åldringsbrott utifrån stadsdelsförvaltningens arbete och samarbete med lokalpolis och andra samarbetspartners?
2. Vilket förebyggande arbete sker genom stadsdelsförvaltningens verksamheter med att öka äldres trygghet i stadsdelen?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningarna Stadsdelsutveckling och Äldre och funktionshindrade.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I en studie genomförd av Nationellt Bedrägericenter, NBC, vid Polismyndigheten i Stockholm *Bedrägerier mot äldre* belyser hur brottsutvecklingen generellt avseende bedrägerier mot äldre personer ser ut samt mönster avseende bedrägerier och vilseledanden mot äldre personer.

Första halvåret 2014 höll sig nivån för bedrägerier mot äldre kring medelvärde för de tre senaste åren. I juni 2014 förändrades utvecklingen och eskalerade under andra halvan av året så som Ole-Jörgen Persson uppger i skrivelsen. Färskare statistik från NBC påvisar att bedrägerier mot äldre fortsatt att öka med cirka två procent under 2015 och att anmälningsinflödet under de första sex månaderna 2016 har ökat med nästan 20 procent jämfört med samma period i 2015.

Bedrägeribrott och stöld efter ett vilseledande är det vanligaste brottet en äldre utsätts för. Bedrägerier mot äldre utgör en mycket liten andel av den totala bedrägeribrottsligheten och utgör knappt en procent av det totala inflödet i hela riket. När det gäller det totala antalet anmälda brott¹, oavsett brottstyp, mot äldre i Spånga-Tensta

¹ Statistik inhämtad från polisen 160706 avseende stöld och bedrägeri mot äldre

stadsdelsnämnd så inkom 26 anmälningar år 2014, 25 anmälningar 2015 samt 15 anmälningar första halvåret i år. Platserna är ganska spridda men Spånga C, Tensta C samt servicehuset Cervins väg återkommer mer än andra platser enligt polisen i lokalpolisområde Järva. Om man jämför antalet anmälda brott mot övriga lokalpolisområden ligger Järva lägre än Vällingby, Solna, Sollentuna och lika med Järfälla. Det innebär rent statistiskt att två äldre personer i månaden utsätts för brott i vår stadsdel, och det är två för mycket.

Enligt studien från NBC sker de flesta bedrägerier och vilseledanden av äldre personer på vardagar mellan 13.00-15.00. Medelåldern för de som utsatts är 82 år. Det är vanligare att kvinnor utsätts än män. De äldsta brottsoffren i studien blir i stort sett endast utsatta för brott genom ett besök i hemmet. Ju yngre brottsoffret är desto vanligare blir det att brottet sker i offentlig miljö längre bort från bostaden.

Oavsett i vilken stad brottet har skett, är det mycket tydligt att det är större matbutikskedjor med uttagsautomat och intilliggande parkeringsplats som utgör gärningspersonernas val av miljö för att söka potentiella brottsoffer. Målsökning startar redan inne i butiken varefter gärningspersonerna kan följa efter brottsoffret för att få tillfälle att genomföra stöld av plånbok eller kort med eller utan ett vilseledande. Ambitionen hos gärningspersonerna är att fullborda brottet så fort som möjligt efter det att man fått kännedom om pinkod och tillskansat sig brottsoffrets kort genom en fickstöld.

Mot bakgrund av den ökade bedrägeribrottsligheten mot äldre har NBC i samverkan med PRO, SPF och Brottsofferjouren tagit fram en brottsförebyggande strategi för aktörer som regelbundet i sin verksamhet samlar äldre till möten. Konceptet är ett utbildningspaket till möten där äldre bjuds in. Det är tre träffar där första träffen handlar om situationer där gärningspersonerna söker upp äldre på allmän plats. Den andra träffen handlar om situationer när gärningspersonerna söker upp äldre vid eller i deras bostad och det sista tillfället handlar om när gärningspersoner lurar de äldre att köpa en tjänst eller en vara på internet eller vid telefonförsäljning. Genom att utgå från fallbeskrivningar och illustrerande filmer skapas en diskussion utifrån deltagarnas egna erfarenheter och mötesledarens kunskaper. Praktiska övningar genomförs som syftar till att deltagarna ska lära sig att snabbare identifiera situationer och hur man kan agera på bästa sätt för att undvika att bli vilseledd och utsatt för brott. I paketet ingår instruktioner för mötesledning, filmer samt deltagarmaterial. Detta utbildningspaket finns tillgänglig för träffpunktsverksamheterna inom äldreomsorgen samt verksamheten för anhöriga. Delar av paketet har använts under 2016 som komplement till informationsträffar där förvaltningens preventionssamordnare informerat tillsammans med lokalpolisen

om hur skydda sig mot brott. Under senhösten 2016 kommer materialet att användas i sin helhet i form av ”studiecirkel”.

Under hösten kommer stadsdelsförvaltningen att anställa medborgarvårdar i enlighet med den trygghetsstrategi som beslutades i nämnden i juni 2016 (Dnr 1.1-1166/2016). Syftet med att inrätta medborgarvårdarna är att

- trygghet och delaktighet ska öka för boende och aktiva i stadsdelen
- det ska bli lättare att få stöd och hjälp i ett tidigare skede för att förhindra att svårigheter och problem blir allvarliga och får stor påverkan på människors liv
- medborgarvårdarna ska bygga relationer och agera förebyggande genom att vara där problem kan uppstå innan det händer något.

Medborgarvårdarna kommer i sitt förebyggande arbete att ha mycket stort fokus på att skapa trygghet för medborgarna i vår stadsdel. De områden där äldre utsätts för brott, dvs. Tensta C och Spånga C, kommer att prioriteras vad gäller att agera förebyggande för att öka tryggheten. Medborgarvårdarna kommer att tillämpa utbildningspaketet för att öka kunskapen hos äldre att skydda sig mot bedrägerier eller andra vilseledanden från gärningspersoner.

Bilagor

1. Skrivelse om åldringsbrott.
2. Rapport Bedrägerier mot äldre
3. Nyhetsbrev från NBC, juni 2016